ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПОЗААУДИТОРНІЙ РОБОТІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Гончарова І.П., *старший викладач кафедри технології навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти*

В Законі України "Про професійну (професійно-технічну) освіту" зазначається, що професійна (професійно-технічна) освіта є складовою системи освіти України. Професійна (професійно-технічна) освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури [1].

У сучасному динамічному світі до діяльності в різних сферах суспільства пред'являються високі вимоги. Фахівцю, який реалізує свою професійну діяльність необхідно мати високий творчий потенціал для успішного вирішення професійних завдань. У зв'язку з цим підвищується роль і значення майстрів виробничого навчання і викладачів закладів П(ПТ)О у формуванні творчих здібностей та реалізації потенційних можливостей здобувачів освіти. У сучасній професійній освіті при підготовці здобувачів освіти робиться акцент на вихованні та підготовці фахівців, здатних самостійно організовувати та планувати свою роботу, приймати рішення та нести відповідальність за зроблений вибір, здійснювати контроль над виконуваними діями, аналізувати ситуацію та пропонувати різні варіанти вирішення поставлених завдань.

Характерною особливістю сучасного суспільства є великий потік інформації, об’єм якої збільшується кожної доби. Тому підготовка сучасного кваліфікованого і конкурентоспроможнього на ринку праці робітника повинна відповідати вимогам часу, однієї з головних компетенцій якого є не лише професійні, а й цифрові компетенції. У сучасних умовах розвитку української економіки зросла потреба у компетентних кваліфікованих робітниках, які можуть влитися в економічне життя ще в процесі здобуття професійної

(професійно-технічної) освіти. Викладачі, що працюють у системі П(ПТ)О, стикаються з безліччю труднощів, головними з яких є спонукання здобувача освіти до самостійної діяльності, вивчення нової інформації, аналізу цієї інформації. Нове покоління здобувачів освіти дедалі більше орієнтуються на сучасні джерела інформації, цифрові освітні технології, віртуальні засоби комунікації для свого особистісного зростання, так як подання інформації у цифровому вигляді надає комплексний вплив на здобувача освіти – підвищується інтерес до навчання, розширюється коло знань, підвищується якість навчання, покращується зворотній зв'язок між педагогом та учнем.

Головним питанням сьогодення в системі нової освіти є опанування здобувачами освіти вмінь і навичок саморозвитку особистості, що значною мірою досягається шляхом впровадження цифрових технологій. Перехід сучасного суспільства до цифрової епохи висуває перед професійною освітою одне з головних завдань – формування основ інформаційної культури майбутнього фахівця. Реалізація цього завдання неможлива без включення цифрового (інформаційного) компонента в систему позаурочної роботи. Позааудиторна робота здобувачів освіти закладу П(ПТ)О – це процес, в якому домінує елемент самореалізації. Особистісне та професійне ставлення здобувача освіти неможливе без включення його в позааудиторну діяльність. Сучасне програмне забезпечення дозволяє здобувачам шукати в Інтернет мережі необхідну інформацію, надає навички самонавчання, самопідготовки, відбору та обробки інформації, дозволяють зберігати, структурувати, сортувати великі обсяги інформації, подавати результати своєї роботи у чіткій наочній формі у вигляді графічної, текстової, звукової форми або у вигляді презентацій.

З початком введення воєнного стану в Україні питання організації позааудиторної роботи зі здобувачами освіти стало дуже гостро. Головною метою педагогічного колективу закладу освіти під час війни стало не лише засвоєння нових знать, а і підтримка, спілкування, переключення уваги здобувачів освіти, стабілізація їх психологічного стану. Усе, що відбувається

зараз – виклик для всіх учасників освітнього процесу. Нова реальність диктує нові правила життя.

Під час позааудиторних годин педагог не повинен обмежуватися лише поданням матеріалу у форматі лекції. Конфуцій писав: «Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю. Те, що я чую, бачу й обговорюю — я починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю — я набуваю знань». Як показують результати досліджень, 20-30% людей запам'ятовують інформацію за допомогою слуху, 40% - за допомогою зору, а решта найкраще запам'ятовують, коли записують почуте або застосовують отримані знання на практиці [5]. Всі форми позааудиторної роботи зі здобувачами освіти повинні мати своє відображення в цифровій площині. Позааудиторні заняття з використанням цифрових технологій розвивають аналітичне і критичне мислення, а це допомагає учням орієнтуватися в цифровому просторі, аналізувати потік інформації. Сюди варто віднести використання соціальних мереж, сайтів, YouTube-каналів, чатів, розсилок тощо. На допомогу сучасному педагогу будуть у нагоді опитувальники у форматі онлайн-тестів, спільне створення тематичних плакатів та буклетів, здобувачам освіти можна запропонувати виконати кілька навчальних проєктів тощо.

Платформа графічного дизайну Canva дає можливість підготувати тематичні пам’ятки, брошури, плакати, інфографіку, презентації та інший візуальний контент для соціальних мереж, які згодом можна роздрукувати та роздати здобувачам освіти при поверненні в оф-лайн навчання, а якщо он-лайн – просто надіслати у месенджери. Цей сервіс дозволяє зберігати готовий продукт у зручних форматах, а також надає можливість працювати над спільним проектом колективно, обираючи в Інтернеті необхідну інформацію, опрацьовуючи її та критично оцінюючи.

Безкоштовний мобільний додаток Crayon дозволяє за декілька простих кроків створити веб-сайт професійного вигляду. Здобувачі освіти можуть самостійно обирати і розташовувати елементи сайту: зображення, текст, відео, карти, посилання. Сайт дозволяє додавати «Кошик», у який користувачі можуть

додавати власні медіа-файли. На створеному сайті у користувачів є можливість залишати коментарі та повідомлення. Додаток надає можливість створювати веб-сайти будь-якого типу: від сайтів інтернет-магазинів, підприємств, спілок за інтересами до розважальних веб-сайтів. Фактично кожна частина сайту, над якою працюють здобувачі освіти, є окремим кейсом з інформацією, яку потрібно критично осмислити та подати.

Ще один інструмент, який зробить навчання захоплюючим – це безкоштовна платформа для навчання в ігровій формі Kahoot, за допомогою якої можна створити запитання для дискусії та слідкувати за їх обговоренням, проводити анкетування, голосування, опитування та тестування, створювати вікторини та дидактичні ігри. Відповідно до результатів обговорення сервісом автоматично формуються графіки у процентному відношенні і показуються кращі здобувачі освіти, які виконали завдання. Всі здобувачі освіти мають змогу одночасно стати учасниками вікторини або певного обговорення, зареєструвавшись у цьому он-лайн сервісі. Сервіс дозволяє адаптувати будь-яку навчальну тему у легку, цікаву, інтерактивну форму. В цей інструмент неможливо не закохатися. Використання цього інструменту є прекрасною заміною покупці дорогих пультів для системи зворотного зв'язку. Процес перевірки розуміння, або обговорення якогось питання перетвориться в справжню захоплюючу гру!

Надзвичайно популярними в позааудиторній діяльності є хмарні технології. Хмарні сервіси компаній Google і Microsoft – одні з найбільш безпечних сайтів Інтернету, ймовірність вірусної активності і наявності небажаного програмного коду на них зведені до мінімуму. Одна з переваг хмарних технологій – це доступ до своїх матеріалів і документів будь-де і будь-коли. Хмарні сервіси надають можливість проведення он-лайн тренінгів і круглих столів, дослідження і проєктну діяльність, вебінари і інтегровані практичні заняття, використовувати відео і аудіо файли прямо з Інтернету, без додаткового завантаження на комп’ютер. Здобувачі освіти давно вже навчилися інтегрувати соціальні мережі в навчання. В умовах війни, ми як ніколи добре

бачимо всі наслідки активної роботи ворожої пропаганди. Тому, маємо навчити здобувачів освіти теж бачити фейки та пропаганду, адже нерідко вона спрямована саме на молоде покоління, на яке легше вплинути. Виховні години, в межах яких здобувачі освіти за допомогою хмарних сервісів виконуватимуть вправи, покликані розвивати критичне мислення та медіаграмотність. Під час роботи над спільним проєктом учні в групі обмінюються інформацією для виступу або створення презентації, розглядають популярні фейки, вчаться шукати першоджерела та проводять верифікацію інформації, під час яких обговорюють спірні новини та наративи, влаштовують диспути. Зручність і універсальність доступу забезпечується широкою доступністю послуг.

Сучасні здобувачі освіти – це діти, що відносяться до покоління Z, які вільно володіють будь-якими гаджетами. Позааудиторна робота з використанням цифрових технологій мотивує їх до процесу навчання, оволодіння новим знаннями, стимулює до формування особистості, поглиблює професійну спрямованість, оволодіння сучасними технологіями, безпосередньо пов'язаними з майбутньою професійною діяльністю.

Використана література:

1. Закон України Про професійну (професійно-технічну) освіту [Електронний ресурс]/Верховна Рада України. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр
2. Лаврентьєва О. Застосування методу проектів на заняттях гуртка закладу позашкільної освіти технічного спрямування : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2010. 45 с.
3. Дишлєва С. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі. URL: http://osvita.ua/school/technol/6804
4. Генсерук Г.Р., Бойко М.М. цифрові технології як засіб підвищення якості освітнього процесу закладу вищої освіти. – URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15380/1/37_Henserk_Boiko.pdf
5. Типи та відповідні особливості сприйняття в дітей – URL: https://childdevelop.com.ua/articles/psychology/5069/

6. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник/ за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек».2022. 140 с – URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/proyektna.diyalnist.pdf